

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 1/2020-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD., Južná trieda 28, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 127/2011 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 127/2011 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 127/2011 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva trovy právneho zastúpenia v sume 533,88 € (slovom päťstotridsaťtri eur a osemdesiatosem centov), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý uhradiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. JCLic. Tomáša Majerčáka, PhD., Južná trieda 28, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. októbra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 127/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 22. júla 2011 na okresnom súde žalobu o primerané zadosťučinenie proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“). Vo veci rozhodol okresný súd rozsudkom zo 7. februára 2013 tak, že žalobu zamietol. O podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 14 Co 347/2013 z 15. novembra 2016 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zrušujúce uznesenie krajského súdu bolo doručené okresnému súdu 5. januára 2017.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ako dôvod uviedol, že okresný súd vo veci nenariadil žiadne pojednávanie a zároveň vo veci *„bez objektívneho dôvodu nekonal 16 mesiacov, a to v období od 13.11.2017 až do 12.03.2019“*, podal 29. júla 2019 sťažnosť predsedovi okresného súdu na prietahy v konaní. Táto sťažnosť bola predsedom okresného súdu po prešetrení vyhodnotená ako dôvodná. Podľa sťažovateľa je *„nepochybné, že... naďalej dochádza k porušovaniu jeho práva na prerokovanie bez zbytočných prietahov, nakoľko ani po ôsmich rokoch nedošlo k právoplatnému rozhodnutiu vo veci samej, teda stav právnej neistoty trvá.*

K prietahom v konaní nedochádza z dôvodu, žeby sťažovateľ robil akékoľvek obštrukcie, alebo protistrana teda prietahy v konaní nespôsobujú ani nezapríčinil sťažovateľ ani protistrana, ale súd svojou nečinnosťou. Sťažovateľ musí znášať pomerne veľkú traumy skoro celých 8 rokov z prebiehajúceho súdneho konania a právnej neistoty.

... Je potrebné uviesť, že vec nie je náročná na dokazovanie po skutkovej stránke, a nie je ani právne náročná ani komplikovaná. Teda súd svoj neodôvodnenou nečinnosťou nekonal vo veci čím porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V súlade s judikatúrou ESLP aj Ústavného súdu SR, ústavný súd posudzuje konanie ako jeden celok bez ohľadu na to na koľkých súdoch bolo, alebo pod akými spisovými značkami prebiehalo, preto ústavný súd berie do úvahy konanie na Okresnom súde Bratislava I, ale aj na Krajskom súde v Bratislave.“

4. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I, v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/127/2011 porušené bolo.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Bratislava I, v konaní vedenom pod sp. zn. 15C/127/2011 konať bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- EUR (slovom šesťtisíc EUR), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 345,60 EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľa...“

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 1/2020-17 zo 16. januára 2020 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k prijatej ústavnej sťažnosti a zároveň oznámil ústavnému súdu, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

6. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k ústavnej sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprV 166/2020 z 2. marca 2020, v ktorom predseda okresného súdu predložil chronologický prehľad procesných úkonov s vyjadrením konajúcej zákonnej sudkyne v napadnutom konaní. Podľa predsedu okresného súdu možno konštatovať nečinnosť v napadnutom konaní, avšak iba v období od 13. novembra 2017 do 12. marca 2019, a to predovšetkým z dôvodu nadmernej zaťaženia súdneho oddelenia zákonnej sudkyne. Celkovú dĺžku konania „*ovplyvnila náročnosť samotného konania, keďže ide o spor týkajúci sa neoprávneného použitia autorského diela a zaplatenie primeraného zadosťučinenia za toto neoprávnené použitie a vo vzťahu k sťažnosti sťažovateľa v časti, ktorej namieta, že vec nebola doposiaľ skončená, poukazujem na skutočnosť, že predmetná vec bola súčasnej zákonnej sudkyňi... pridelená dňa 19. 12. 2017... pričom táto s výnimkou vyššie uvedeného obdobia koná vo veci plynule a v súlade so zásadou, že súd sa má snažiť o zmierlivé riešenie sporu, ponecháva na žiadosť*

sporových strán týmto dostatok priestoru na mimosúdne vyriešenie sporu s tým, že vo veci je toho času nariadený termín pojednávania dňa 17. 04. 2020.“.

V liste predsedu okresného súdu zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

7. Po doručení vyjadrenia predsedu okresného súdu ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenie predsedu okresného súdu z 2. marca 2020 na vedomie na prípadné zaujatie stanoviska.

8. Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 13. marca 2020 v reakcii na uvedené vyjadrenie okresného súdu uviedol, že sťažovateľ *„netvrdí, že prieťahy v konaní sú spôsobené konkrétnou sudkyňou, alebo jej zavinením. Ak sú súdy tak zahltené kauzami, že nestíhajú, tak opatrenia na zabezpečenie základných práv a slobôd, a to aj právo na prerokovanie veci v primeranej lehote musí zabezpečiť Slovenská republika.*

Čo sa týka finančného zadosťučinenia. V súlade s judikatúrou Ústavného súdu SR aj Európskeho súdu pre ľudské práve v tomto konkrétnom prípade, kde konanie už trvá 9 rokov určite nestačí ospravedlnenie predsedu súdu, alebo iba rozhodnutie o porušení základných práv a slobôd, ale je potrebné priznať finančné zadosťučinenie, aby došlo k satisfakcii. Finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- EUR, ktoré sťažovateľ žiada považuje aj za primerané.“.

Súčasťou tohto podania bolo aj vyčíslenie trov konania, ktoré vznikli v súvislosti so zastupovaním sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom, a to v sume 533,22 €. Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu uviedol, že netrvá na prejednaní veci na ústnom pojednávaní, a teda vyjadril v danej veci súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

9. Ústavný súd sú súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania,

pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Obsah súdneho spisu

10. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu súdneho spisu, ktorý si ústavný súd zadovážil, zistil tento priebeh a stav napadnutého konania:

- 27. júla 2011 doručil sťažovateľ okresnému súdu žalobu o primerané zadosťučinenie proti žalovanej;
- 12. augusta 2011 zaslal okresný súd žalovanej výzvu na vyjadrenie k žalobe;
- 20. septembra 2011 urgoval okresný súd žalovanú;
- 13. októbra 2011 bolo doručené vyjadrenie žalovanej;
- 26. októbra 2011 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na predloženie plnomocenstva, ktoré bolo okresnému súdu doručené 3. novembra 2011;
- 14. novembra 2011 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku;
- 7. decembra 2011 doručil sťažovateľ okresnému súdu repliku k vyjadreniu žalovanej;
- 18. januára 2012 okresný súd doručoval stranám predvolanie na pojednávanie;
- 6. marca 2012 doručil sťažovateľ okresnému súdu čiastočné späťvzatie žaloby a zároveň bolo vykonané pojednávanie, ktoré bolo odročené z dôvodu doplnenia dokazovania;
- 12. marca 2012 a 20. marca 2012 doručil sťažovateľ okresnému súdu ďalšie dôkazy;
- 15. mája 2012 okresný súd na pojednávaní pripustil zmenu petitu sťažovateľa a po výsluchu strán sporu odročil pojednávanie na účely ďalšieho dokazovania;
- 18. mája 2012 doručil právny zástupca žalovanej vyčíslenie trov konania v súvislosti so zmenou petitu a čiastočným zastavením konania;
- 24. mája 2012 doručil sťažovateľ okresnému súdu ďalšie dôkazy;

- 15. júna 2012 boli okresnému súdu doručené podklady žalovanej;
- 22. augusta 2012 doručil sťažovateľ okresnému súdu vyjadrenie k tvrdeniam žalovanej;
- 4. októbra 2012 žalovaná na základe výzvy okresného súdu doručila požadované podklady k pojednávaniu;
- 16. októbra 2012 na pojednávaní sťažovateľ požiadal o zmenu petitu, na základe návrhu sťažovateľa bolo pojednávanie odročené;
- 29. októbra 2012 doručil sťažovateľ okresnému súdu ďalšie dôkazy;
- 16. januára 2013 okresný súd uznesením rozhodol o povinnosti sťažovateľa zaplatiť trovy konania žalovanej za čiastočné zastavenie konania;
- 7. februára 2013 na pojednávaní okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu zamietol;
- 11. februára 2013 predložila žalovaná vyčíslenie trov konania;
- 11. februára 2013 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu zo 16. januára 2013;
- 5. marca 2013 bol vyhotovený písomný rozsudok a uznesením bolo odvolaniu sťažovateľa vyhovené;
- 6. marca 2013 okresný súd uznesením vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie;
- 2. apríla 2013 doručil sťažovateľ okresnému súdu odvolanie proti rozsudku a ďalšie odvolanie proti uzneseniu zo 6. marca 2013;
- 16. apríla 2013 okresný súd zaslal žalovanej odvolanie na účely vyjadrenia;
- 17. apríla 2013 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku;
- 14. mája 2013 doručil sťažovateľ okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu zo 17. apríla 2013;
- 31. mája 2013 predložil okresný súd krajskému súdu odvolanie sťažovateľa proti rozsudku a proti uzneseniam o zaplatení súdneho poplatku;
- 26. marca 2014 podal sťažovateľ na okresnom súde sťažnosť na prieťahy konaní;
- 14. apríla 2014 vydal okresný súd opravné uznesenie v časti záhlavia v označení sumy primeraného finančného zadost'učinenia;
- 23. mája 2014 okresný súd zaslal sťažovateľovi odpoveď k sťažnosti na prieťahy;

- 27. septembra 2016 krajský súd uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu zo 6. marca 2013 a zrušil uznesenie zo 17. apríla 2013;
- 15. novembra 2016 rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 14 Co 347/2013 tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie;
- 5. januára 2017 bolo zrušujúce rozhodnutie doručené okresnému súdu;
- 11. apríla 2017 bolo zrušujúce rozhodnutie krajského súdu doručované stranám sporu;
- 4. júla 2017 bolo okresnému súdu doručené dovolanie žalovanej;
- 13. novembra 2017 okresný súd doručoval predvolanie na pojednávanie na 15. december 2017;
- 16. novembra 2017 okresný súd zrušil nariadené pojednávanie z dôvodu podaného dovolania;
- 18. januára 2018 došlo na okresnom súde k zmene zákonnej sudkyne;
- 12. marca 2019 vyzval okresný súd právneho zástupcu žalovanej na predloženie podpísaného originálu splnomocnenia a zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie;
- 27. marca 2019 bolo okresnému súdu doručené požadované splnomocnenie;
- 29. marca 2019 zaslal okresný súd sťažovateľovi dovolanie na vyjadrenie;
- 26. apríla 2019 okresný súd postúpil dovolanie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“);
- 20. júna 2019 doručil sťažovateľ vyjadrenie k dovolaniu, ktoré okresný súd následne postúpil najvyššiemu súdu;
- 27. júna 2019 najvyšší súd uznesením dovolanie odmietol;
- 10. júla 2019 bolo uznesenie najvyššieho súdu doručené okresnému súdu, ktorý ho expedoval stranám sporu 23. júla 2019;
- 30. júla 2019 podal sťažovateľ na okresnom súde sťažnosť na prieťahy v konaní;
- 1. septembra 2019 doručoval okresný súd predvolanie na pojednávanie na 8. november 2019;
- 19. septembra 2019 zaslal predseda okresného súdu odpoveď na sťažnosť na prieťahy v konaní;
- 8. novembra 2019 bolo pojednávanie odročené na 28. január 2020 s cieľom mimosúdnych rokovaní (aj pre neúčast' žalovanej, pozn.);

- 13. januára 2020 doručil sťažovateľ okresnému súdu návrh dohody na mimosúdne vyrovnanie;

- 21. januára 2020 okresný súd oznámil sťažovateľovi, že na základe návrhu právneho zástupcu žalovanej pre nemožnosť zúčastniť sa termínu pojednávania odročil pojednávanie s poukazom na prebiehajúce rokovanie sporových strán o mimosúdnom urovnaní sporu;

– 14. februára 2020 okresný súd doručoval predvolanie na pojednávanie na 17. apríl 2020.

IV.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

11. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

17. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017).

V.

Posúdenie veci ústavným súdom

18. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

19. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý súdom prikazuje, aby postupovali v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzali zbytočným prietahom, konali hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

20. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 127/2011, v ktorom vystupuje v pozícii žalobcu (navrhovateľa).

21. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, I. ÚS 54/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

22. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého civilného konania je vec, ktorej povaha (spor o primerané zadost'učinenie za neoprávnené použitie autorského diela) aj vzhľadom na to, že po právnej stránke ide o špecifickú oblasť práva, si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu (napr. I. ÚS 191/04, IV. ÚS 180/05, I. ÚS 473/2010). Rozhodovanie o určení autorstva veci a vyplatenie autorskej odmeny môže predstavovať vysoký stupeň zložitosti súvisiaci s dokazovaním splnenia opodstatnenosti nároku, ako aj určovaním konečnej sumy odmeny, ako to bolo aj v danom prípade. Posudzovanú vec preto možno po právnej stránke, ako i po vecnej stránke považovať za zložitejšiu. Na zložitosť predmetnej veci ústavný súd prihliadal pri určení primeraného finančného zadost'učinenia.

23. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria – správania sťažovateľa v preskúmvanom konaní ústavný súd konštatuje, že dĺžku namietaného konania ovplyvnili aj podané procesné návrhy zo strany sťažovateľa (čiastočné späťvzatie žaloby, zmena petitu). Ústavný súd zohľadňuje, že sťažovateľ ako strana sporu má nesporne právo na procesné úkony, ktoré v napadnutom konaní urobil, na druhej strane však poukazuje na to, že za priet'ahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv sporových strán nemožno pripísať zodpovednosť na vrub súdu konajúcemu vo veci. Poukazujúc na doterajšiu judikatúru, čas, ktorý bol nevyhnutný na rozhodnutie o procesných návrhoch sťažovateľa, ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných priet'ahov v konaní okresného súdu (m. m. I. ÚS 514/2017, I. ÚS 287/2018).

24. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu.

Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní nie sú zaznamenané obdobia nečinnosti, v ktorých by okresný súd vo veci dlhšie nekonal bez toho, aby mu v tom bránila závažná prekážka. Okresný súd konal v napadnutom konaní v zásade plynulo, a to až do 13. novembra 2017, keď zmätočne doručoval predvolanie na pojednávanie, ktoré následne 16. novembra 2017 aj zrušil z dôvodu, že proti zrušujúcemu rozhodnutiu krajského súdu už bolo podané dovolanie zo strany žalovanej. V tomto štádiu konania okresný súd nevykonal po dobu 16 mesiacov žiadne úkony, a to až do 12. marca 2019, keď vyzval žalovanú na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie.

Ústavný súd na druhej strane poukazuje na skutočnosť, že v dôsledku podaných opravných prostriedkov proti rozhodnutiam všeobecných súdov bola vec 2 roky a 7 mesiacov na krajskom súde a neskôr 3 mesiace na najvyššom súde ako súde dovolacom a obdobie konania vedeného krajským súdom a najvyšším súdom nemožno pričítať na vrub okresnému súdu, ktorý dĺžku jeho trvania žiadnym spôsobom nemohol ovplyvniť. Avšak celkovú dĺžku napadnutého konania (8 rokov od jeho začatia) ústavný súd v okolnostiach danej veci považuje z ústavnoprávneho hľadiska za neakceptovateľnú.

25. Ústavný súd konštatuje, že relevantným faktorom, ktorý mal negatívny dopad na plynulý priebeh posudzovaného konania, bol postup okresného súdu a zbytočné prietahy, ktorých sa dopustil v dôsledku označenej doby nečinnosti (bod 24). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd nemohol považovať postup okresného súdu za súladný so základným právom sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto vyslovil, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

26. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

27. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi prikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 127/2011 konal bez zbytočných prietahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená (bod 2 výroku rozhodnutia).

VI.

Primerané finančné zadosťučinenie

28. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

29. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa mu zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

30. Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 6 000 € z dôvodov uvedených vo svojej ústavnej sťažnosti, poukazujúc na právnu neistotu vyvolanú nečinnosťou okresného súdu.

31. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy konkrétne okolnosti veci a tiež predmet sporu, čo je v hre, resp. v stávke („at stake“) pre sťažovateľa, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku nálezu).

VII.

Náhrada trov konania

33. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov právneho zastúpenia, ktoré sťažovateľovi vznikli v konaní pred ústavným súdom.

34. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

35. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Právny zástupca sťažovateľa v petite ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom za tri úkony právnej služby. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava právneho zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti, stanovisko z 13. marca 2020 k vyjadreniu okresného súdu a k vhodnosti ústneho pojednávania).

Za dva úkony vykonané v roku 2019 patrí odmena v sume dvakrát po 163,33 € a režijný paušál v sume dvakrát po 9,80 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), celkove za právne úkony za rok 2019 teda v sume 346,26 €. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2020 predstavuje sumu 177 € a režijný paušál sumu 10,62 €, čiže spolu predstavuje sumu 187,62 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2020. Trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú teda celkove sumu 533,88 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu.

36. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu